

5. UNIFORMITAT DE LA GRANDÀRIA DE LES EXPLOTACIONS

5.1. El concepte de "coeficient d'uniformitat territorial"

En el llibre del mateix autor, titulat: ANÁLISIS TERRITORIAL ("División, Organización y Gestión del Territorio", Ed.: C.A. UNED. Tortosa, 1991), i concretament en el seu capítol 12 ("Uniformidad y equilibrio del territorio"), es proposa i defineix el concepte de "coeficient d'uniformitat territorial" com a mesura de la uniformitat en la distribució de les masses socio-econòmiques (de població i de renda) per un cert territori, tot just de sentit contrari al grau de variabilitat de les mateixes.

A l'anàlisi estadística que es pot trobar a l'annex núm. 3 d'aquest llibre calculem -entre d'altres determinacions del valor central i mesures de dispersió absolutes i relatives-, el valor del coeficient de variació de Pearson (CV), que, com és sabut, es tracta d'una mesura abstracta, profusament emprada, de dispersió relativa dels valors de la variable aleatòria estadística que s'analitza; en el nostre cas, dita variable no és altra que la grandària de les explotacions agràries al territori en estudi.

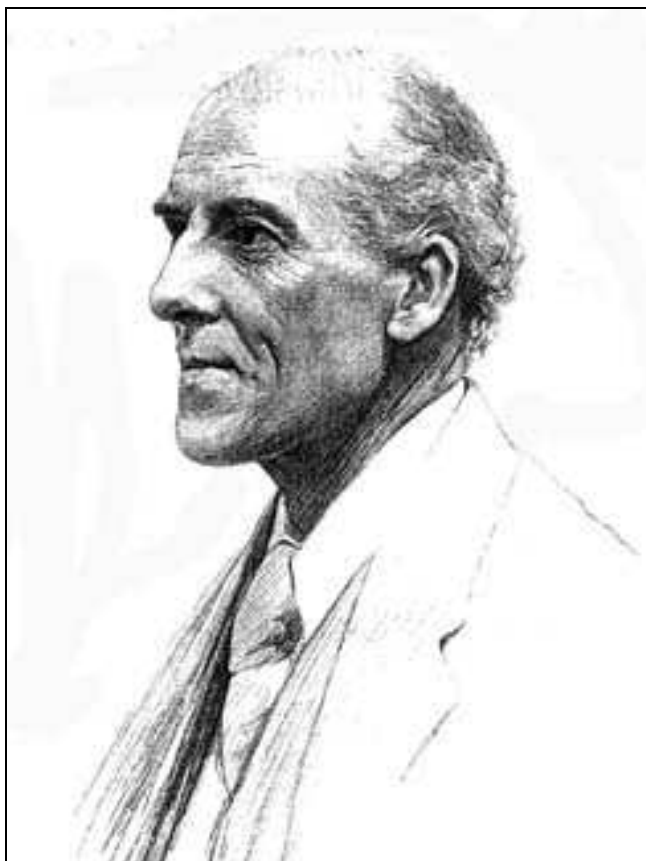

FIG. 3.14. Karl Pearson.

Sembla obvi reconèixer que el territori en qüestió es trobarà tant més "equilibrat" quant menors siguin els valors del seu corresponent CV, o

sigui, quant menor siguin les diferències superficials entre les explotacions que hi són. Cal destacar, del coeficient escollit com a mesura de la variabilitat, la seva adimensionalitat, és a dir, la seva independència de les unitats de mesura, la qual cosa permet la comparació entre grups diferents de dades, un fet que no resulta possible establir mitjançant l'ús exclusiu de la variància o de la seva arrel quadrada: la desviació típica o "standard".

D'aquesta manera, es poden definir el següents coeficients d'uniformitat de la dimensió de les explotacions agràries per a cadascun dels set territoris que són objecte del nostre estudi, a saber:

$CU_1 = 100 (1 - CV)$ $CU_2 = 100 (1 - 0,68 CV)$ $CU_3 = 100 (1 - 1,27 CV)$ $CU_4 = 100 (1 - 0,80 CV)$ $\overline{CU} = 100 (1 - 0,92 CV)$
--

Com a resultat de l'aplicació esmentada, s'obtenen les determinacions sintetitzades al següent quadre:

QUADRE Núm.: 3.7.
COEFICIENTS D'UNIFORMITAT DELS DIFERENTS TERRITORIS
(ANY 1989)

Coeficient d'uniformitat					
Territori	CU₁	CU₂	CU₃	CU₄	\overline{CU}
Baix Ebre	- 456 %	- 278 %	- 606 %	- 345 %	- 412 %
Montsià	- 424 %	- 256 %	- 565 %	- 319 %	- 382 %
Ribera d'Ebre	- 179 %	- 90 %	- 254 %	- 123 %	- 157 %
Terra Alta	- 180 %	- 90 %	- 256 %	- 124 %	- 158 %
Regió de l'Ebre	- 314 %	- 182 %	- 426 %	- 231 %	- 281 %
Tarragona	- 210 %	- 111 %	- 294 %	- 148 %	- 185 %
Catalunya	- 189 %	- 97 %	- 267 %	- 131 %	- 166 %

FONT: Elaboració pròpia.

amb la següent representació gràfica:

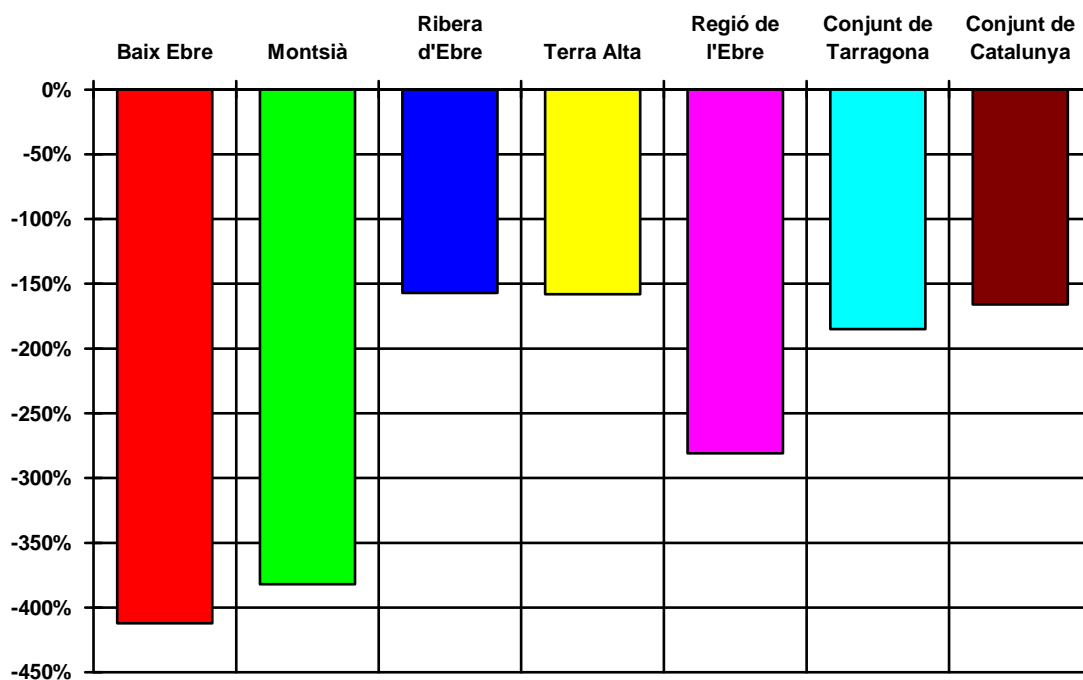

FIG. 3.15. Coeficient Mitjà d'uniformitat Territorial (\overline{CU}) a l'any 1989.

Normalment, s'haurà de complir, per a un mateix territori, que:

$$CU_3 < CU_1 < \overline{CU} < CU_4 < CU_2$$

, romanent els valors de tots aquests coeficients d'uniformitat limitats o acotats superiorment en el +100%, per raons analítiques.

D'altra banda, donada la definició que hem emprat dels mateixos, és perfectament possible l'obtenció de CU (coeficients d'uniformitat) negatius quan els pertinents coeficients de variació -o, al cap i a la fi, el grau de dispersió de la dimensió de les explotacions pel territori- siguin força grans, la qual cosa succeirà en territoris fortament desequilibrats, des de la perspectiva analitzada. Aquest és, justament com es pot comprovar de la contemplació del quadre anterior, referit a l'any 1989, el cas que ens ocupa per a totes les unitats territorials analitzades. El mateix succeeix per als anys 1999 i 2009, tal com es pot comprovar a l'annex 3 del nostre llibre, on s'han calculat els diferents CU referits, respectivament, només a la comarca del Baix Ebre i al conjunt regional. Segons això, les dues comarques més desequilibrades a l'any 1989, sota aquesta perspectiva, serien les del Baix Ebre i el Montsià, la determinació de les quals coincideix, de fet, amb l'efectuada dels corresponents índexs de Williamson. Altrament, en aquest cas, les comarques amb menys grau de desequilibri serien la Ribera d'Ebre i la Terra Alta, mentre que els conjunts regional, provincial i nacional gaudeixen d'una posició intermèdia.